

המניה פרק שלישי בבא קמא

לב.

עין משפט נר מצוה

גג א מ"י פ"ו מהלכות
חובל ומזיק ה"ח סמג
עין ע"ש פ"ו ח"מ ס'
שעט סעיף ג'
גד ב ג ד ה מ"י שס
טו"ש"ע שס סעיף ג'
גה ו ז ח מ"י שס פ"ד
הלכה ח סמג שס
טו"ש"ע ח"מ ס' תפא
סעיף י' וטו"ש"ע אה"ע
ס' פג סעיף ג'
גו ח מ"י פ"ב מהלכות
נזיק ממון הלכה כ'
סמג עין סו סח טו"ש"ע
ח"מ ס' שפט סעיף כ'
זט ט מ"י פ"ו מהלכות
חובל ומזיק ה"ח סמג
עין ע"ש פ"ו ח"מ ס'
שפט סעיף ח'
גח י מ"י שס טו"ש"ע
שס סעיף ז'

רבינו חננאל

ברבצה במהלכת חייבת.
לימי' מנתי' מסייעא ליה,
ירשא לספא וסיפא
לירשא וירשא דקתני אם
עמד בעל הקורה חייב,
רכיון שעמד בעל הקורה
ברבוצה במהלכת דמי,
וקתני חייב כריש לקיש.
ומתמיהין, והא סיועא
בעיא ביטעא דמי דאמי'
לך לא מסתיין דרבצת
ברישו הרבים אלא חבטע
עלי, אלא מקשה קשיא
טעמ' דביטעא ולפיכך
חייבת, הא לא ביטעא
אלא דחוקה מהלכת
ברבוצה פטור, והא מתני'
שביתת החבית בקורה
ורמילא היא וחייב, ופריך
מתני' דרמא' כי שורא,
עמד בקורה לרוחב הדרך
ופס הדרך, הכא נמי
דרבנא פרה בחד גיסא,
איבעי ליה לסגוי באיך
גיסא, סיפא לימא מסייעא
ליה לירשא דריש לקיש,
היה בעל חבית ראשון כו',
כיון דאמרי' כיצד הרגל
מוצת בהא שמעא
דריש לקיש, ר' יוחנן אית
ליה הא דריש לקיש, ש"מ
היכל' כותיה, ודברי
רבא ורב פפא דאמי' אגא
פליגנא עליה לא משגחין
ביה, ויש אומ' כיון דרבא
בראא חוב' כותיה,
מתני', שנים שהיו מהלכין
ברישו הרבים אחד ר' יוחנן
ואחד מהלך או שהיו
שניהן רצין והזיקו זה את
זה פטורין, אוקימ' בערב
שבת בין השמשות, והכי
קתני בד"א בערב שבת
בין השמשות אבל בחול
אחד ר' ואחד מהלך זה
שרץ חייב, ואפי' בחול
שניהן רצין פטורין, אמר
ר' יוחנן הלכה כאיסי
דתניא איסי בין יהודה
אמי' ר' ואחד מהלך
משה ומרדכי איסי בן-ערב
שבת בין השמשות שהיו
פטור מפני שהיו ר' יוחנן
ברישו, מאי ברשות, פי'
ברשות מצוה, כו' חנינא

ואם עמד בעל קורה חייב. בגמרא מוקי דרמיא לקורה כשלדא
אבל אי לא רמיא כשלדא פטור דאיבעי ליה לבעל חבית
כשראה שעמד בעל הקורה לסגוי באיך גיסא כדי שלא יזקק אבל
כי הוי כשלדא לא פשע בעל החבית דלא ידע כשעומד כשלדא אע"פ
שגוף האדם רואה כשעמד מה שעמד
כשלדא אין רואה אבל קשה דבסיפא
אם עמד בעל החבית אמאי פטור
דחבית לא מסתבר דהוי כשלדא
שהוא דבר קטן וה"ל לבעל הקורה
לסגוי באיך גיסא כדי שלא יזקק
בעל חבית דהא כשבעל חבית
אחרון מוטל עליו לסגוי באיך
גיסא כדי שלא יזקק ר"ש כשבעל
קורה אחרון דאיבעי לסגוי באיך
גיסא כדי שלא יזקק כדפי' (לעיל דף
גכ.) גדי כלב שנטל חררה ועוד דגם
זה דומק שהלדס רואה שהוא עומד
ואין רואה שהוא עומד כשלדא וגררר
לר"י דאורחא דמילתא הוא כשהולכין
בעל חבית ובעל קורה זה אחר זה
דאין האחרון יכול לעיין בזאתו
שהולך לפניו כל שעה ולכך כי לא
הויא קורה כשלדא יש לאחרון ללכת
במחלל הלכו גיסא גיסא כדי
שלא יזקק או שלא יזקק ע"י עמידת
הראשון אבל כשנושא את הקורה
כשלדא אין לאחרון להסתלק באיך
גיסא צין שהוא בעל קורה צין שהוא
בעל חבית ולכך אין פושע אלא
הראשון כשעמד ומיירי מתני' צין
רישא צין סיפא שהקורה כשלדא:
תרוייהו כי הודרי' גינהו. שאף
בעל חבית מסייע
בשצירתה שצריך הלכו הטיח חביתו
צוקת חצירו וא"ת ואס' כן ל"ל
שלה רשות להלך אפי' אין רשות
לא לה ולא לה פטור בעל הקורה
מטעם זה וי"ל דנא למעטוי אס' היה
בעל קורה צין ובעל חבית מהלך
אע"פ שבעל חבית עצמו הטיח
החבית אע"פ דפטור דמתני' אחד
ר' ואחד מהלך היינו משום דקסבר
ש"ס לו לרוץ צרה"ר אבל כשנושא
קורה על כתפו אין לו רשות לרוץ
א"נ מנתימין דאחד ר' ואחד מהלך
מיירי צע"ש כדמוקי לה רבי יוחנן
אי נמי י"ל דנא למעט במקום שאין
לו רשות להלך כגון בחצר בעל
החבית דכיון דאין לו רשות לבעל
[הקורה] להלך אין לבעל חבית ליזהר
ממנו מיהו כשעמד בעל חבית חייב
דכיון שהוא ידע שצא אחריו בעל קורה נושא כשלדא פשע בעמידה כדפי' במתני' ואי חבית נמי איירי דהויא כשלדא אמי נמי שפיר:
איהו קעביד מעשה. ומיהו לענין חטאת ולענין מלקות חייבת דרמנא ארשניה להנאה מעשה: **דרמיא בשלדא.** וא"ת והלא
צקדקין מחייב לעל כשנתקל השני צראשון ולא אמרין איבעי ליה לסגוי באיך גיסא והסת' לא מיירי כשלדא דלא מוקמינן
דפסקה דאורחא כשלדא אלא דאס' מלקות הראשון נפלו כולם וי"ל כשנפל אין רשאה ולא מני' א"ל איבעי לך לסגוי באיך גיסא:
איבעי לה לסגוי באיך גיסא. שלא תהא ניווק וא"ת והא אפי' להזיק את לה רשות לסגוי עלה וי"ל משום דהוי רגל צרשת
הרצים ואזיעוט נמי לא מייחייב משום דכל המשנה וכל אחר ושינה זו פטור: **והא הכא דבמהלכת ברבוצה דמיא.** תימא
מאי ס"ד השתא וכי סובר הוא שאס' שצר במתכוין שהוא פטור כמו צעטה מהלכת ברבוצה הא פשיטא לן צריש פירקין דשובר חייב
דבאס' לא שייך כל המשנה כו' וי"ל דס"ד כי היכי דבמתני' פטרינן בעל הקורה לפי שבעל חבית גורם לו צעמידתו שאין לו לבעל
קורה ליזהר שמה יעמוד בעל חבית ה"נ פרה רבוצה גרמה לה למהלכת שחבטעו צה ואין לבעל הפרה ליזהר שמה תמא פרה רבוצה
צרשות הרצים ותצטעו צה פרתו ומשני דבשציל שצרה לא גרמה לה צכך שחבטעו צה דנהי דאית לך רשות לסגוי עלאי לצעוט
צי לית לך רשות: **שנים** שהיו מהלכין וכו' והזיקו זה את זה פטורין. שכל אחד גרם לעצמו חבלה זו ולא הזיקו וא' ממם שמתכוין אלא
כלומר הזיקו זה צוה דלאמר' צהפרי (לקמן דף מח: מח: וס"ט) שניהם צרשות שניהם שלא צרשות הזיקו זה את זה מייצין חזקו זה צוה פטורין:
ונתמז

תרוייהו כי הדדי גינהו. שניהן שזין בשצירתן שאף בעל חבית סייע
בשצירתה: **הנפשות העושות.** נושא ונושפת צמשמע: **כרבוזה**
במהלכת. דבעל קורה שעמד הוי משונה שאין דרך לפוש צרה"ר:
הא סיועי צעיא. דרבוזה במהלכת חייבת: **אלא מקשי נמי קשיא.**
מתניתין לריש לקיש דאמר בעטה
רובצת חייבת: **הא הווקא ממילא.**
מהלכת ברבוצה פטורה והכא קתני
במתניתין דממילא חייב: **מסניסין**
דפסקה. קורה לאורחא כשלדא שהיו
ראשיה לרוחצ הדךך הלךך אפילו
ממילא חייב שאין דרך לבעל חבית
לנטות: **לסגוי באיך גיסא.** הלךך
טעמא דבעטה אבל ממילא פטור:
מסניסין. דקא מסגי בעל הקורה כי
אורחיה ואין כאן שינוי הלךך פטור
אבל מהלכת שבעטה ברבוצה שימא
את דרכה ואימא לך דחייבת: **מתני'**
שניהן פטורין. כדמפרש בגמרא: **גמ'**
מפני שרץ צרשות. מפרש לקמן:
הא סו למא לי [השסא] אחד ר' ואחד
מסקל. דרך שינה ומהלך לא
שינה פטור שניהם רצים מצעיא:
צואו
הנפשות העושות מקרב עמם הנאה לתרוייהו אית להו איהו מעשה הוא
דקעביד: היה בעל קורה ראשון כו': א"אמר ריש לקיש שתי פרות ברה"ר
אחת רבוצה ואחת מהלכת בעטה מהלכת ברבוצה פטורה רבוצה במהלכת
חייבת לימא מסייע ליה היה בעל קורה ראשון ובעל חבית אחרון נשברה
חבית בקורה פטור ואם עמד בעל קורה חייב והא הכא דברבוצה במהלכת
דמי וקתני חייב ותסברא הא סייעי בעיא לא מסתייא דלא מסייעי אלא
מקשה נמי קשיא מעמא דבעטה הא הווקא ממילא פטור והא מתני' דממילא
וקתני חייב מתני' דפסקה לאורחא כשלדא הכא כגון דרבעה בחד גיסא
איבעי לה לסגוי באיך גיסא אלא סיפא דמתני' מסייע ליה לר"ל דקתני
היה בעל חבית ראשון ובעל קורה אחרון נשברה חבית בקורה חייב ואם
עמד בעל חבית פטור והא הכא דבמהלכת ברבוצה דמי וקתני פטור מתני'
דכי אורחיה קא מסגי הכא א"ל הנהי דאית לך רשות לסגוי עלי לבעוט
בי לית לך רשותא: **מתני'** שנים שהיו מהלכין ברה"ר אחד ר' ואחד
מהלך או שהיו שניהם רצין א' והזיקו זה את זה שניהם פטורין: **גמ'** מתני'
דלא כאיסי בן יהודה דתניא איסי בן יהודה אומר ר' חייב מפני שהוא משונה
ומודה איסי בע"ש בין השמשות שהוא פטור מפני שרץ ברשות א"ר יוחנן
יהלכה כאיסי בן יהודה ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר ר' יוחנן הלכה כסתם
משנה ותנן אחד ר' ואחד מהלך או שהיו שניהם רצין פטורין מתני' בע"ש
בין השמשות ממאי מדקתני או שהיו שניהם רצין פטורין הא תו ל"ל השתא
אחד ר' ואחד מהלך פטור שניהם רצין מבעיא אלא הכי קאמר אחד ר' ואחד
מהלך פטור בד"א בע"ש בין השמשות אבל בחול אחד ר' ואחד מהלך חייב
שניהם רצין אפי' בחול פטורין אמר מר ומודה איסי בע"ש בין השמשות שהוא
פטור מפני שרץ ברשות בע"ש מאי ברשות איכא כדר' חנינא דאמר ר' חנינא
בואו

(א) לעיל כ. דר. (ב) לעיל
לא: (ע"ש: א) לעיל כד:
(ד) נ"ר רש"י לקמן מח:
ד"ה חייבין, (ס) [שבת מח:
וסינ', (ז) שס ק"ט. ע"ה,
(ח) ד"ה שניהם],

תורה אור השלם

1. כי כל אשר יעשה
מכל התועבות האלה
ונברתו והפגשות העשת
מקרב עמקם:
ויקרא יח כט

הגהות הב"ח

(א) במשנה והזיקו זה את
זה. י"ב היינו החזקו זה צוה
שלא כעוטה אבל הזיקו
כעוטה חייב כן פירש"י דף
מח ע"ב ע"ה:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה שנים כו'
ולא הזיקו כו'. י"ב והימיה
כמז' דהזיקו ממש ופטורים
הואל' תרוייהו עבדי
מעשה:

מוסף רש"י

בעטה מהלכת ברבוצה
פטורה. ואפי' דנכרי
חייבת, הכא פטורה דכל
המשנה כגון זו שצרה
נכריה, וכל אחר כו'
(לעיל ב.) דלא היה
לך לרוץ צרה"ר (ועד'
כד.) כשלדא. מניח
המשלכת לעבר הדךך
נכרסה וממלאה את
כל הדךך, שלא נעלה
דלאמרין צעמלא עליו
קיימת (ועד' דא.) והזיקו
זה את זה שניהן
פטורין. נמוקין לא שני לן
צין מתכוין לשלץ מתכוין,
והא דתנן שנים שהיו
מהלכין צרה"ר והזיקו זה
את זה פטורין, הווא
הזיקו החזקו הוא, ולא
דק ללשניה (לקמן מח:).
הלכה כסתם משנה.
רבי הוא סדר השמות
וכשרה דכדי חסד וישרו
ענינו שאין קמס ולא
הזיק שם אחרון עליהן
כדי שלא יהא שניה מפי
יחד ונזקין כללו נקטו מפי
המזכיר וישעו כמון
(ביצה ב.).

רבינו חננאל

זה בא בחביתו זה בא
בקורתו. הא דרבעא רבה
בר נתן מרב הונא המזיק
את אדמי' בשמישי
המיטה מהו, אפי'שטא
דאצינ' דהוריהו אית להו
הנאה, איהו לחודיה קא
עביד מעשה, ואם הדיקא
אמי' ויש לקיש ב' פרות
לעיוני. היה בעל קורה
ראשון ובעל חבית אחרון.
אמי' ויש לקיש ב' פרות
ברישו הרבי' אחת רבוצה
ואחת מהלכת, ביטעא
מהלכת ברבוצה פטורה,